

RAPPORT

M.e.r.-beoordeling Vechtpark fase 4

Baalder Uiterwaard Hardenberg

Klant: Waterschap Vechtstromen

Referentie: BG8482-RHD-ZZ-XX-RP-Z-0001

Status: Definitief/04

Datum: 6 oktober 2020

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Koggelaan 21
8017 JN ZWOLLE
Transport & Planning
Trade register number: 56515154

+31 88 348 65 00 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: M.e.r.-beoordeling Vechtpark fase 4

Ondertitel: Baalder Uiterwaard Hardenberg
Referentie: BG8482-RHD-ZZ-XX-RP-Z-0001
Status: 04/Definitief
Datum: 6 oktober 2020
Projectnaam: Vechtpark IV Baalder Uiterwaard
Projectnummer: BG8482
Auteur(s): Devlin Oosterwijk, Femke Baarslag

Opgesteld door: Devlin Oosterwijk

Gecontroleerd door: Femke Baarslag

Datum/paraaf: 06-10-2020 / FB

Goedgekeurd door: Martin Waaijenberg

Datum/paraaf: 06-10-2020 / MW

Classificatie

Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden veelevoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Toetsingskader	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Kenmerken van het project	3
2.1	Geplande maatregelen	3
2.2	Omvang van het project	3
2.3	Cumulatie met andere projecten	5
2.4	Gebruik van natuurlijke hulpbronnen	5
2.5	Productie van afvalstoffen	5
2.6	Verontreiniging en hinder	5
2.7	Risico van ongevallen	5
2.8	Bestaand grondgebruik	5
2.9	Natuurlijke hulpbronnen van het gebied	5
2.10	Opnamevermogen van het natuurlijke milieu	6
3	Plaats van het project en huidige situatie	6
3.1	Bestemmingsplan	7
3.2	Overige gebiedswaarden	8
4	Potentiële effecten van het project	9
4.1	Natuur	9
4.2	Geluid	10
4.3	Luchtkwaliteit	10
4.4	Bodemkwaliteit	11
4.5	Water	11
4.6	Landschap, cultuurhistorie en archeologie	12
4.7	Externe veiligheid	13
5	Conclusie	14

1 Inleiding

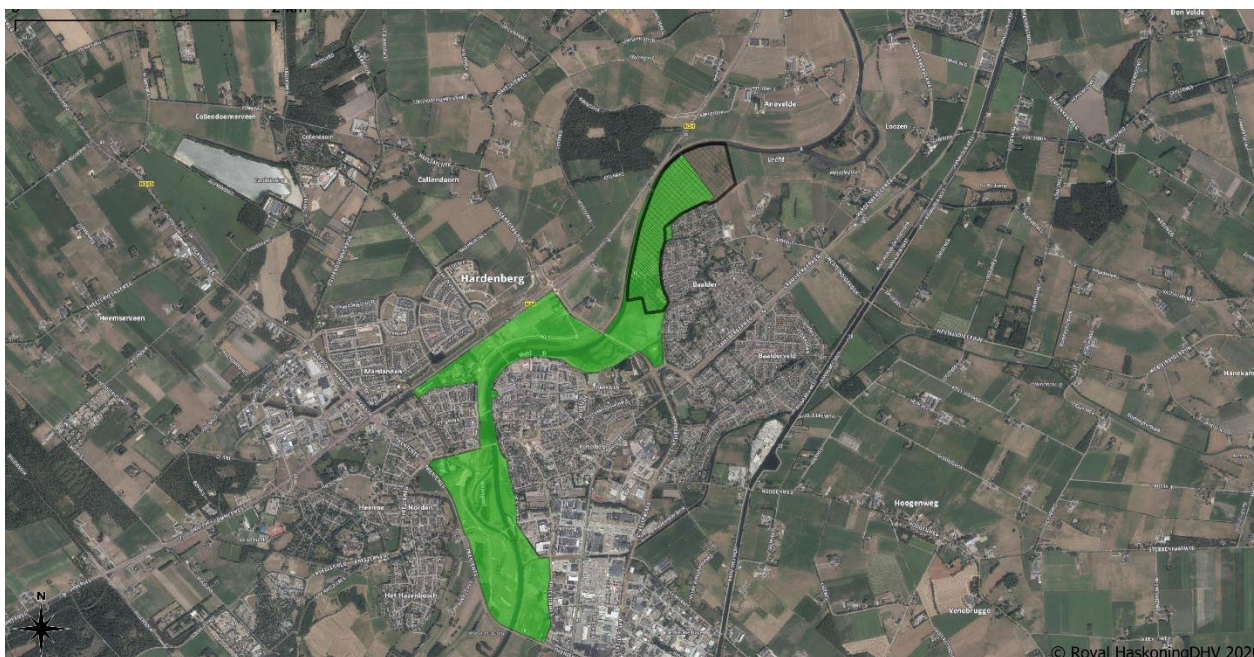
1.1 Aanleiding

Het project Baalder Uiterwaard maakt deel uit van het programma Ruimte voor de Vecht. Dit programma heeft als doel de veiligheid van de rivier de Vecht blijvend te garanderen, de natuuropgaven in het gebied te realiseren en een sociaaleconomische impuls aan het Vechtdal te geven. Om invulling te kunnen geven aan deze doelen wordt de Vecht stapsgewijs omgevormd tot een toekomstbestendige en veilige half natuurlijke laaglandrivier. Baalder Uiterwaard vormt één van de locaties waar gewerkt wordt aan de ambities voor de Vecht. Het waterschap Vechtstromen, de gemeente Hardenberg en de provincie Overijssel zijn initiatiefnemer voor het project Baalder Uiterwaard.

Met het herinrichten van de Vecht worden ook andere programma's en doelen gerealiseerd. Zo worden in Baalder Uiterwaard opgaven uitgevoerd in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Centraal hierbij staan rivierherstelmaatregelen die bedoeld zijn om de natuurlijke dynamiek van de Vecht te verbeteren. Deze maatregelen bestaan onder andere uit het aanbrengen van natuurvriendelijke oevers, het verwijderen van de zandwerende kades en het ontstenen. Deze maatregelen zorgen voor gunstige omstandigheden voor de ontwikkeling van waardevolle land- en waternatuur.

Met de herinrichting van de Vecht in het plangebied Baalder Uiterwaard worden de volgende projectresultaten nagestreefd:

1. *Een veilige Vecht*: Het garanderen van waterveiligheid bij Maatgevend Hoog Water (MHW).
2. *Een half natuurlijke Vecht*: Een rivier die morfologisch en voor wat betreft de inrichting en de chemische en ecologische waterkwaliteit zoveel mogelijk voldoet aan de eisen van een half natuurlijke laaglandrivier en daarmee bijdraagt aan de doelen voor ruimte voor de Vecht en de KRW doelen voor dit waterlichaam.
3. *Uitbreiding van natuur*: Het in stand houden en uitbreiden van waardevolle natuur nabij het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Figuur 1: Vechtpark zoals aangeduid in de structuurvisie (groen gemarkeerd) en plangebied de Baalder Uiterwaard zwart omlijnd.

1.2 Toetsingskader

Op grond van hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.) is het noodzakelijk om ten behoeve van een bestemmingsplan dat kaderstellend is voor of een besluit neemt over projecten met grote milieugevolgen een milieueffectrapportage te doorlopen. Onderdeel C van de bijlage Besluit m.e.r. geeft de omvang van dergelijke projecten. Van andere projecten moet het bevoegd gezag beoordelen of deze projecten belangrijke negatieve gevolgen voor het milieu kunnen hebben. Deze projecten staan in onderdeel D van de bijlage Besluit m.e.r. Op grond van artikel 2, lid 5 Besluit m.e.r. dient, voor activiteiten die onder de drempelwaarden van onderdeel D blijven, evenwel een zogenaamde '(vormvrije) m.e.r.-beoordeling' te worden gemaakt om te bezien of belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen worden uitgesloten.

Deze (vormvrije) m.e.r.-beoordeling, dient plaats te vinden aan de hand van de criteria van Bijlage III, van de EU-richtlijn m.e.r. De hoofdcriteria waaraan moet worden getoetst (Bijlage III (van de Europese richtlijn 2011/92/EU)) zijn:

- Kenmerken van het project;
- Plaats van het project;
- Potentiële effecten van het project.

Als blijkt dat aanzienlijke nadelige milieugevolgen niet zijn uit te sluiten, is alsnog een volledige m.e.r.-beoordeling of m.e.r.-procedure nodig.

In de D-lijst onder 9 wordt een landinrichtingsproject dan wel wijziging of uitbreiding daarvan aangemerkt als een relevante activiteit waarvoor beoordeeld moet worden of een MER noodzakelijk is, indien wordt voldaan aan de genoemde drempelwaarden. Bijbehorende drempelwaarde: "In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging met een oppervlakte van 125 hectare of meer van water, natuur, recreatie of landbouw of vestiging van een glastuinbouwgebied of bloembollenteeltgebied van 50 hectare of meer."

Tevens wordt in de D-lijst onder 16.1 aangemerkt dat voor de ontginning dan wel wijziging of uitbreiding van de ontginning van steengroeven of dagbouw mijnen, met inbegrip van de winning van oppervlaktedelfstoffen uit de landbodem (anders dan bedoeld onder D 16.2), moet worden beoordeeld of een MER noodzakelijk is, indien wordt voldaan aan de genoemde drempelwaarde van 12,5 hectare of meer.

Dit project omvat de herinrichting van de Baalder Uiterwaard, ter grootte van circa 39 hectare. Aan de drempelwaarde voor een landinrichtingsproject (125 hectare of meer) wordt niet voldaan. Bovendien vindt ontgronding plaats van ca. 5 hectare. Derhalve wordt ook niet aan de drempelwaarde (12,5 hectare of meer) voor een m.e.r.-beoordeling voldaan. Toch is het, op basis van (Europese) rechtspraak, voor dit project verstandig om volledigheidshalve een m.e.r.-beoordeling op te stellen. Dit rapport voorziet hierin.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het voorgenomen plan. De kenmerken van het project worden beschreven, waarbij wordt ingegaan op de projectomvang, cumulatie met andere projecten, het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, de productie van afvalstoffen, verontreiniging, hinder, risico van ongevallen en de mate van kwetsbaarheid van het milieu. Hoofdstuk 3 geeft een nadere beschrijving van de ligging van het project en de aanwezige gebiedswaarden. In hoofdstuk 4 worden de potentiële effecten van het plan op de omgeving beschouwd. Tenslotte volgt in hoofdstuk 5 een algehele conclusie.

2 Kenmerken van het project

2.1 Geplande maatregelen

Voor de ontwikkeling van de half natuurlijke Vecht wordt de Baalder Uiterwaard heringericht voor natuur en water. Het gebied moet ruimte gaan bieden voor afvoerpieken van de Vecht waar dynamische rivierprocessen worden gestimuleerd. Er worden natuurvriendelijke oevers aangelegd, er worden laagtes gegraven en zandwerende kades verwijderd. Op deze manier ontstaan er gradiënten van droog naar nat in het gebied met specifieke flora en fauna. In de (natte) laagtes zal afhankelijk van de Ausgangssituatie een kruiden en faunarijk grasland ontstaan (N12.02, Kruiden- en faunarijk grasland, Index Natuur en Landschap), dat bij een gefaseerd beheer geschikt is als broed- of foerageergebied. Overgangen naar struweel, in de lengterichting van de Vecht, die bij een minder intensief beheer kunnen ontstaan zijn waardevol voor insecten en vogels. Het noorden en zuiden van het plangebied wordt deels ingericht als foerageergebied voor weidevogels zoals de Grutto en Kievit met nattere zones.

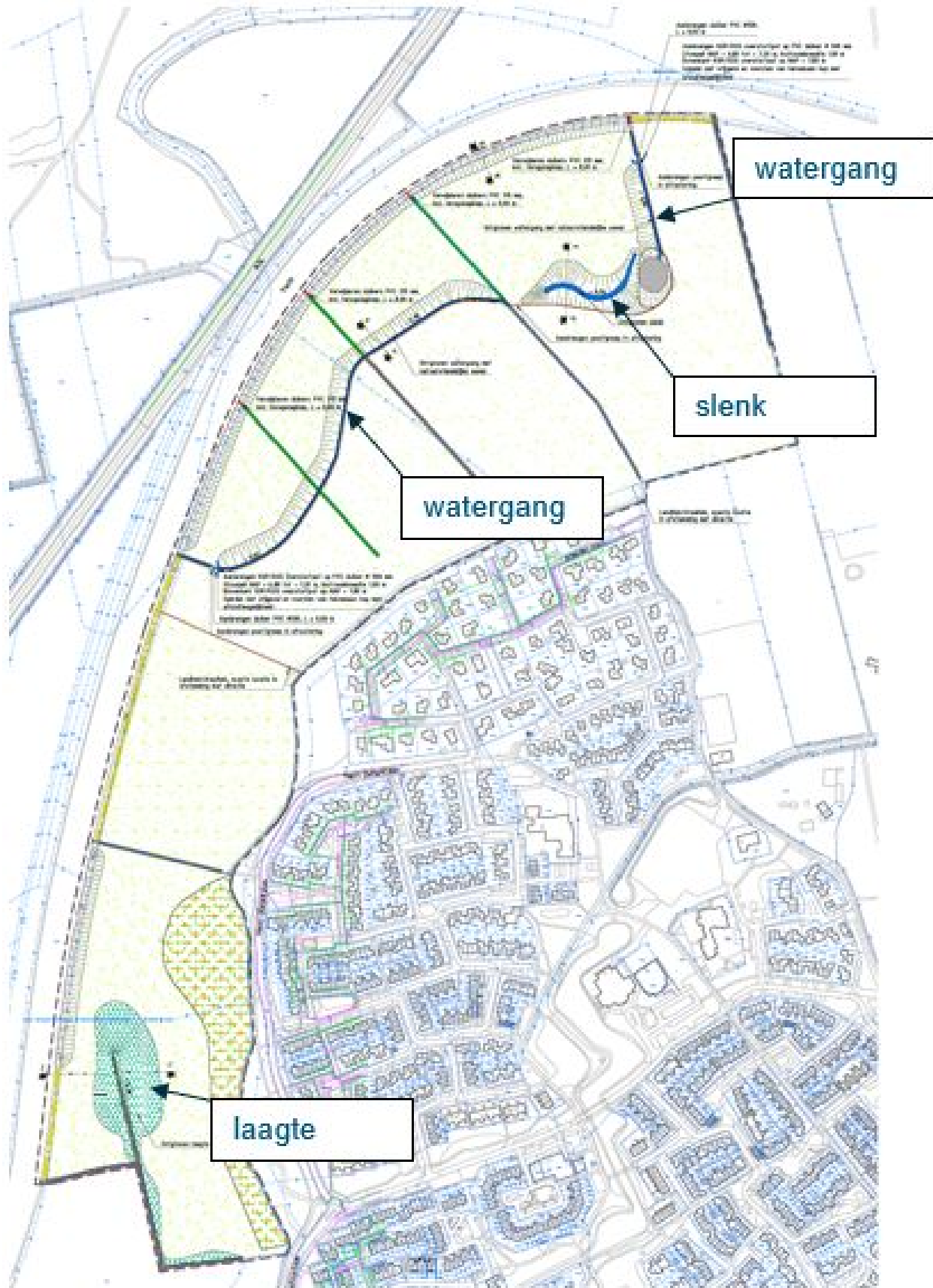
De huidige agrarische functie van het plangebied zal door deels door de te realiseren nieuwe natuur wijzigen. Gestreefd wordt naar natuurontwikkeling en extensieve vormen van landbouw.

2.2 Omvang van het project

Het plangebied omvat circa 39 hectare en betreft de herinrichting van de Baalder Uiterwaard. Een deel van het plangebied is in eigendom van een particuliere eigenaar. De Provincie Overijssel is verantwoordelijk voor de verwerving van deze grond teneinde het plan tot uitvoer te kunnen brengen.

Voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt een periode van circa 6 maanden geraamd. Dit omvat de volgende werkzaamheden:

- Ontstening van de Vechtoever en aanleg natuurvriendelijke oevers;
- Graven laagte, slenk en watergang;
- Verwijderen zandwerende kade;
- Aanpassen detailontwatering.

Figuur 2: Definitief ontwerp Baalder Uiterwaard

2.3 Cumulatie met andere projecten

De herinrichting van de Baalder Uiterwaard maakt onderdeel van een grotere algehele ontwikkeling; het Vechtpark. De Baalder Uiterwaard vormt daarbij de vierde en laatste fase van het overkoepelende project. Eerdere fasen zijn reeds voltooid, waardoor cumulatie als gevolg van werkzaamheden niet zal optreden. De verschillende fasen versterken elkaar op het moment dat ze voltooid zijn voor wat betreft ecologische, landschappelijke en recreatieve waarden.

2.4 Gebruik van natuurlijke hulpbronnen

Voor dit project wordt geen gebruik gemaakt van externe natuurlijke hulpbronnen.

2.5 Productie van afvalstoffen

Er worden geen afvalstoffen geproduceerd binnen het project Baalder Uiterwaard.

2.6 Verontreiniging en hinder

Het project zelf leidt niet tot verontreiniging. Als gevolg van de werkzaamheden bestaat de mogelijkheid dat verontreiniging van bodem, oppervlaktewater en/of grondwater optreedt, net als tijdens de beheerfase. Om deze verontreiniging tegen te gaan dienen aannemers te voldoen aan strenge milieu-eisen.

De realisatie van een landinrichtingsproject kan leiden tot hinder. Het betreft hier mogelijk geluidshinder ten gevolge van werkzaamheden. In de gebruiksfase kan recreatief medegebruik leiden tot hinder in de vorm van geluidsoverlast. Deze geluidsoverlast zal echter verwaarloosbaar zijn.

In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op de potentiële effecten van dit plan.

2.7 Risico van ongevallen

Het gebied is niet toegankelijk, behalve voor aanleg- en onderhoudswerkzaamheden en voor de uitoefening van agrarische activiteiten. Het risico op ongevallen in de gebruiksfase is nihil.

2.8 Bestaand grondgebruik

Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 39 hectare en is relatief laag gelegen in het winterbed van de Vecht. Het grondgebruik is hoofdzakelijk agrarisch, met in het noorden grasland en in het zuiden akkers. De gronden in het noorden van het plangebied zijn grotendeels geëgaliseerd en voorzien van greppels voor de ontwatering. De maaiveldhoogtes in het plangebied variëren tussen de NAP + 6,8 en + 11,5 meter, de gemiddelde maaiveldhoogte is NAP + 8,1 meter. De hoogten aan de oostgrens van het gebied vormen de regionale waterkering. Op de oever van de Vecht bevindt zich een zandwerende kade. De zandwerende kade is een langgerekte (soms onderbroken) verhoging van het maaiveld. Het doel van de zandwerende kade is om tijdens hoge afvoeren van de Vecht sedimentatie van zand te voorkomen.

2.9 Natuurlijke hulpbronnen van het gebied

Het gebied kent geen natuurlijke hulpbronnen die voor het project van belang zijn.

2.10 Opnamevermogen van het natuurlijke milieu

Bij het beoordelen van het opnamevermogen van het natuurlijke milieu is bijzondere aandacht voor de volgende typen gebieden:

- a. Wetlands;
- b. Kustgebieden;
- c. Berg- en bosgebied;
- d. Reservaten en natuurparken;
- e. Gebieden die in de wetgeving van lidstaten zijn aangeduid of door die wetgeving worden beschermd; speciale beschermingszones door de lidstaten aangewezen krachtens Richtlijn 79/409/EEG (= Vogelrichtlijn) en Richtlijn 92/43/EEG (= Habitatrichtlijn);
- f. Gebieden waarin de bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden;
- g. Gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid;
- h. Landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang.

De gebiedstypen a t/m f blijken niet in (de nabijheid van) het plangebied voor te komen. Gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid en landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang komen wel voor. Hier wordt navolgend op ingegaan.

g. Gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid

In de directe omgeving van het plangebied ligt één stedelijke kern; Hardenberg, met een aanzienlijk hogere bevolkingsdichtheid dan het plangebied. Direct ten oosten van het plangebied bevindt zich de woonwijk Baalder.

h. Landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang

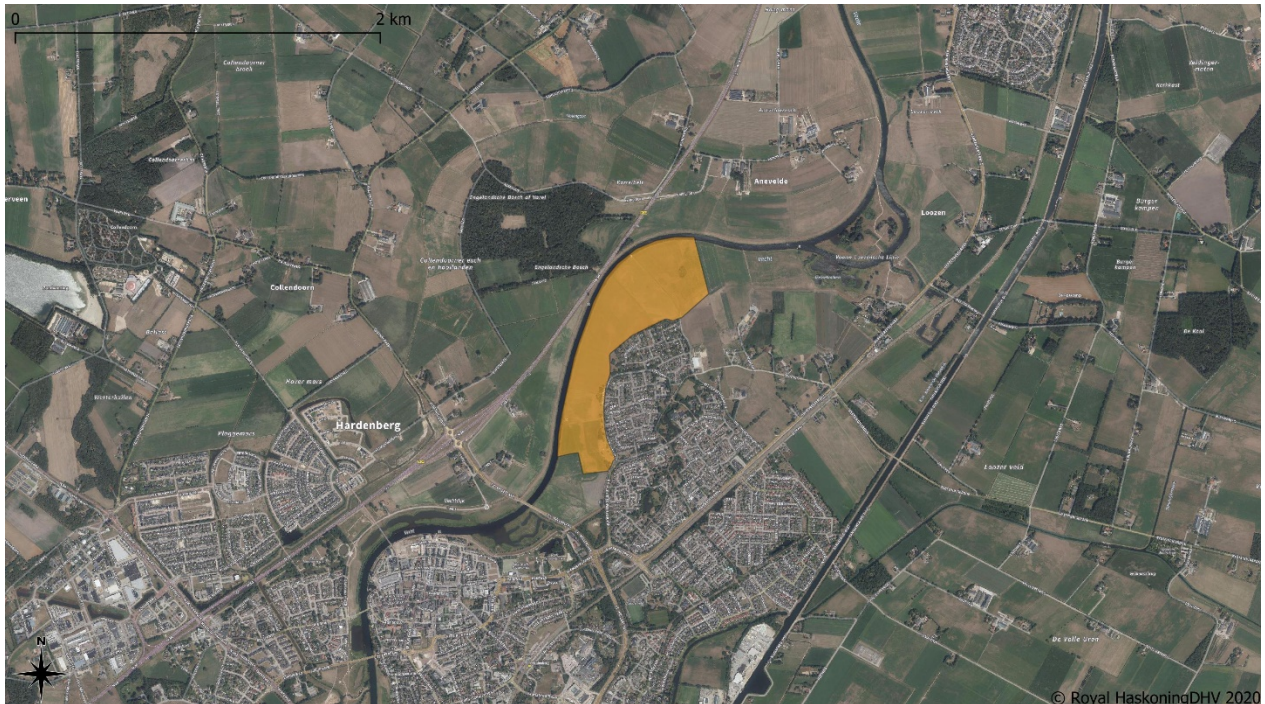
Het plangebied is gelegen direct langs de Vecht, welke deel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De Vecht is een waardevol cultuurhistorisch element in het landschap, stromend door de gemeente Hardenberg. Het project heeft als doel om meer ruimte voor de Vecht te recreëren ter beperking van het overstromingsrisico, alsmede de beleefbaarheid van het gebied te verbeteren.

Aan de overzijde van de vecht bevindt zich het Jodenbergje, een cultuurhistorisch element. Het Jodenbergje is een joodse begraafplaats met in totaal 64 grafstenen en is in 2000 aangewezen als Rijksmonument.

Het plangebied zelf bevat geen cultuurhistorische elementen. Wel heeft het landschappelijke waarde als zijnde het essen- en hoevenlandschap. Verder bevat het gebied een archeologische verwachtingswaarde. Deze waarden worden besproken in paragraaf 4.6.

3 Plaats van het project en huidige situatie

De Baalder Uiterwaard is gelegen binnen de gemeente Hardenberg, ten westen van de woonwijk Baalder en direct ten oosten grenzend aan rivier de Vecht. Het gebied wordt beheerd door verschillende partijen, namelijk het waterschap Vechtstromen, de gemeente Hardenberg en een particulier grondbezitter. Het eigendom ligt tevens bij verschillende partijen. Het huidige gebruik is hoofdzakelijk agrarisch.

Figuur 3: Ligging plangebied (oranje) tussen de Vecht en de Hardenbergse woonwijk Baalder.

Figuur 4: De Baalder Uiterwaard, gezien vanaf de Dr. Albert Schweitzerlaan (Bron: Cyclomedia).

3.1 Bestemmingsplan

Op het plangebied Baalder Uiterwaard zijn drie bestemmingsplannen van toepassing, namelijk:

- Buitengebied Hardenberg, gemeente Hardenberg (vastgesteld 2 december 2014);
- Buitengebied Hardenberg, herziening regels, gemeente Hardenberg (vastgesteld 26 september 2016);
- Facetherziening parkeren Hardenberg, gemeente Hardenberg (vastgesteld 17 juli 2017).

Binnen het plangebied bevinden zich de volgende enkelbestemmingen:

- Natuur – Essen- en hoevenlandschap;
- Agrarisch met waarden – Essen- en hoevenlandschap.

Daarnaast bevinden zich er de volgende dubbelbestemmingen:

- Waarde – Archeologie 4;
- Waarde – Archeologie 5;
- Waarde – Natuur en landschap.

De bestemmingsplanherziening houdt in dat op diverse locaties binnen het plangebied de twee enkelbestemmingen worden gewisseld, van de bestemming 'Natuur – Essen en hoevenlandschap' naar 'Agrarisch met waarden – Essen- en hoevenlandschap' en vice versa. Dit maakt het planologisch mogelijk om de Baalder Uiterwaard te herontwikkelen tot een aantrekkelijk natuurlijk landschap waarbinnen de agrarische en de recreatieve functie floreren. De herinrichting biedt tevens meer ruimte voor het water, waarmee het overstromingsrisico van de Vecht wordt verminderd.

Bovenstaande dubbelbestemmingen verenigen zich met het plan, doordat de in het gebied aanwezige waarden worden gewaarborgd via archeologisch onderzoek en landschappelijk ontwerp. Dit wordt nader toegelicht in paragraaf 4.6.

3.2 Overige gebiedswaarden

Om te bepalen of het plangebied is gelegen in of nabij een gebied waaraan een waarde is toegekend, is de online Atlas van Overijssel geraadpleegd. Onderstaande overzichtstabel bevat een overzicht van de bevindingen.

Tabel 1. Overige gebiedswaarden Baalder Uiterwaard.

Beschermingsgebied	Gelegen binnen plangebied	Afstand dichtstbijzijnde vermelding (m)
Stiltegebied	Nee	
Waterwin- of beschermingsgebied	Nee	
Boringsvrije zone	Nee	
Natura 2000 NNN	Nee Nee	8,5 km van Natura2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied NNN-gebied Vecht direct aangrenzend
Grondwateronttrekking	Nee	
Provinciale archeologische en aardkundige kerngebieden	Ja	
Aardkundig waardevol gebied	Nee	

4 Potentiële effecten van het project

De toets van de potentiële effecten van het project dienen plaats te vinden aan de hand van de criteria van Bijlage III, van de EU-richtlijn m.e.r. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op deze criteria in relatie tot het project Baalder Uiterwaard.

Bij de potentiële belangrijke nadelige gevolgen van het project moeten in samenhang met de criteria van de punten 1 en 2 hiervoor in het bijzonder in overweging worden genomen:

- het bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking),
- het grensoverschrijdende karakter van het effect,
- de waarschijnlijkheid van het effect, duur,
- de frequentie en de omkeerbaarheid van het effect.

uit: *Bijlage III EU richtlijn milieubeoordeling projecten*

4.1 Natuur

Het plangebied is gelegen direct langs NNN-gebied Vecht en op ca. 8,5 kilometer van Natura 2000-gebied 'Vecht- en Beneden-Reggegebied'. Om te bepalen of dit plan mogelijk significant negatieve effecten heeft op deze natuurgebieden is een natuurtoets (d.d. 4 juni 2020) uitgevoerd door Ecogroen. Het doel van deze natuurtoets is om te bepalen of significant negatieve effecten uitgesloten kunnen worden. Indien sprake is van negatieve effecten dan moeten mitigerende maatregelen getroffen worden om dit zoveel mogelijk te voorkomen.

Gebiedsbescherming

Uitgesloten dient te worden dat het plan significant negatieve effecten kan hebben op natuurgebieden, zoals Natura2000 en onderdelen van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Op ca. 8,5 kilometer van het plangebied bevindt zich het Natura 2000-gebied 'Vecht- en Beneden-Reggegebied'. Hoewel de beheerfase geen stikstofdepositie op dit gebied teweeg zal brengen, blijkt uit de natuurtoets dat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat de aanlegfase geen stikstofdepositie in dit Natura 2000-gebied teweegbrengt. Derhalve is een stikstofberekening uitgevoerd (12-08-2020) met de AERIUS-calculator.

De maximale stikstofdepositie is in de beoogde situatie voor alle stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden minder dan 0,00 mol/ha/j. Met de genoemde stikstofbronnen berekent de AERIUS-calculator een NOx uitstoot van 71,66 kg/j.

Ter indicatie is berekend dat de maximale uitstoot pas overschreden wordt boven een waarde van Nox 400 kg/j. Een waarde boven deze grens betekent een overschrijding van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, hetgeen volgens deze berekening dus niet aan de orde is

Ten aanzien van NNN-gebied de Vecht blijkt uit de natuurtoets dat de regels voor NNN alleen van toepassing zijn bij bestemmingsplanwijzigingen binnen NNN-gebied. Onderhavig plangebied bevindt zich hierbuiten, waardoor vervolgstappen ten aanzien van het NNN-gebied de Vecht niet zijn vereist.

Soortbescherming

Ter bescherming van soorten bevat de natuurtoets de volgende bevindingen/aanbevelingen:

1. Ontheffing Wezel/Hermelijn

Uit de natuurtoets blijkt dat binnen het plangebied mogelijk verblijfplaatsen van de Wezel en/of de Hermelijn aanwezig zijn. Hiervoor dient een ontheffing te worden aangevraagd.

Verlening van deze ontheffing lijkt haalbaar vanwege de uitwijkmogelijkheden van deze dieren en de ontwikkeling van nieuw leefgebied. Dit vormt dan ook geen belemmering.

2. Otter

De Vecht is het foerageergebied van de Otter. Mogelijk is de verblijfplaats van een otter aanwezig binnen het plangebied, maar buiten de werkzaamheidszone. Dit vormt dan ook geen belemmering.

3. Vogels

Gedurende de broedperiode (medio februari t/m begin oktober) is de aanwezigheid van enkele broedende vogels binnen het plangebied aannemelijk. Daarom dient bij werkzaamheden tussen 15 februari en 1 oktober een broedvogelcontrole te worden uitgevoerd door een ecologisch expert. Dit leidt mogelijk tot een wijziging van de werkzaamheden.

4. Zoogdieren/amfibieën

In de oever bevinden zich mogelijk (verblijfplaatsen van) zoogdieren en/of amfibieën welke door de werkzaamheden verloren kunnen gaan. Hiervoor geldt echter een provinciale vrijstelling. Dit vormt dan ook geen belemmering.

5. Geen negatief effect op beschermde flora, reptielen, vissen en ongewervelden

Uit de natuurtoets blijkt dat het plan geen negatief effect heeft op beschermde flora, reptielen, vissen en ongewervelden.

Voorts is het aan te bevelen om de werkzaamheden uit te voeren bij daglicht, om zo geen vliegroutes van vleermuizen te verstoren.

Conclusie

Met inachtneming van bovengenoemde handelingen is voor het aspect natuur geen sprake van significante milieueffecten.

4.2 Geluid

In dit plan worden geen nieuwe geluidgevoelige bestemmingen, zoals woningen en scholen en nieuwe geluidproducerende bestemmingen zoals bedrijven en hoofdinfrastructuur mogelijk gemaakt. Het aspect geluid hoeft dan ook niet te worden onderzocht.

Conclusie

Voor wat betreft het aspect geluid is geen sprake van significante milieueffecten.

4.3 Luchtkwaliteit

Met het plan worden geen activiteiten mogelijk gemaakt die bijdragen aan een verslechtering van de luchtkwaliteit. Grenswaarden ten aanzien van luchtkwaliteit worden door dit plan dan ook niet overschreden. Het besluit en de regeling 'niet in betekenende mate' is op dit plan zodoende van toepassing. Tevens kan in het kader van een goede ruimtelijke ordening worden geconcludeerd dat ter plaatse van het plangebied, met het oog op het aspect luchtkwaliteit, sprake is van een goed woon- en leefklimaat.

Conclusie

Voor wat betreft het aspect luchtkwaliteit is geen sprake van significant negatieve milieueffecten.

4.4 Bodemkwaliteit

Bij de vaststelling van een ruimtelijk plan dient te worden bepaald of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het toekomstige gebruik van die bodem en of deze aspecten optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Door Ortageo Noordoost B.V. is daarom een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd (d.d. 16 juli 2020).

Voor vijf deellocaties is vooronderzoek verricht, op basis waarvan wordt geconcludeerd dat de bodem onverdacht is voor grond- en of grondwaterverontreiniging. Voor vier deelgebieden heeft vervolgens onderzoek plaatsgevonden volgens de strategie voor 'overdachte niet-lijnvormige locaties' (ONV-NL). Voor deelgebied 5 is geen analytisch bodemonderzoek uitgevoerd omdat de geringe hoeveelheid vrijkomende grond op locatie blijft. Wel zijn hier een maaiveldinspectie en enkele boringen verricht om de bodem visueel te beoordelen en de bodemopbouw vast te leggen.

Het laboratoriumonderzoek is uitgebreid met PFAS, daar te verzetten of toe te passen grond moet voldoen aan de eisen die het Ministerie stelt aan PFAS. Uit laboratoriumonderzoek blijken deelgebied 2 en 4 lage concentraties PCB, kobalt en/of cadmium te bevatten. Tevens bevat deelgebied 1 een licht verhoogde concentratie PFOS. Desalniettemin zijn er geen verontreinigingen aangetoond in gehalten boven de tussenwaarde, waardoor nader onderzoek niet nodig is.

Conclusie

Voor wat betreft het aspect bodem is geen sprake van significante milieueffecten. De aangetoonde milieuhygiënische bodemkwaliteit levert geen belemmeringen op voor de voorgenomen graafwerkzaamheden.

4.5 Water

Voor dit plan is een Projectplan Waterwet opgesteld (d.d. 20-08-2020) waarin voor het aspect water achtereenvolgens de effecten op hoogwaterveiligheid, oppervlaktewater en grondwater zijn onderzocht.

Hoogwaterveiligheid

Het uitgangspunt voor de herinrichting van de Vecht is dat de waterveiligheid moet voldoen aan de norm (T=200). De overstromingskans mag niet toenemen. Als gevolg van hogere waterstanden tijdens een T=200 situatie kan hier mogelijk niet aan worden voldaan. Door aanvullende vegetatie in het winterbed die noodzakelijk is voor het realiseren van de gewenste natuurdoelen wordt een beperkte opstuwung gerealiseerd.

Daarom dienen aanvullende maatregelen te worden genomen. Na uitvoering van de inrichtingsmaatregelen wordt daarom gedurende de eerste jaren overgangsbeheer toegepast ten behoeve van een goede ontwikkeling van de te realiseren natuurlijke vegetatie (N12.02, Kruiden- en faunarijk grasland, Index Natuur en Landschap). Tijdens deze periode worden de natuurpercelen gedurende de hoogwaterperiode (1 oktober tot 1 april) een aantal keer gemaaid. Hierdoor blijft de ruwheid van deze vegetaties nagenoeg gelijk aan de huidige situatie (productiegraslanden), waardoor geen opstuwend effect optreedt. Doordat langs de oevers grond wordt afgegraven en de zandwerende kade wordt verwijderd neemt het Vechtpeil in een extreme situatie af ten opzichte van de huidige situatie.

Omdat knelpunten ten aanzien van veiligheid de eerste jaren niet aan de orde zijn en er momenteel veel ontwikkelingen spelen rondom de normering voor de keringen van de Vecht is besloten vooralsnog geen permanente mitigerende maatregelen in te zetten, zoals het ophogen van keringen. Tot de besluitvorming over de normeringen voor de keringen is afgerond wordt dit overgangsbeheer toegepast zodat veiligheid gewaarborgd wordt.

Oppervlaktewater

De waterstanden en stroomsnelheden veranderen tijdens een gemiddelde zomer- en wintersituatie niet of nauwelijks als gevolg van de herinrichtingsmaatregelen. Er treden hierdoor geen negatieve effecten op in het plangebied en omgeving.

Grondwater

De effecten op grondwaterstanden als gevolg van de herinrichting van Baalder Uiterwaard zijn beperkt (lokaal treedt een verlagend effect op in de wintersituatie). Het effect op de gebruiksfuncties natuur / landbouw / wonen is verwaarloosbaar.

Conclusie

Voor wat betreft het aspect water is geen sprake van significant negatieve milieueffecten.

4.6 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Landschap

De Baalder Uiterwaard wordt gekenmerkt door een overwegend agrarisch landschap. Aan dit landschap zijn in het bestemmingsplan Buitengebied Hardenberg (2014) de volgende (dubbel)bestemmingen toegekend:

- Agrarisch met waarden – Essen- en hoevenlandschap (enkelbestemming);
- Natuur – Essen- en hoevenlandschap (enkelbestemming);
- Waarde – Natuur en landschap (dubbelbestemming).

Het gebied is daarmee mede bestemd voor de instandhouding en ontwikkeling van de natuurlijke waarden en van de eigen sterke gebiedskenmerken van het essen- en hoevenlandschap, zoals gesteld in de Landschap Identiteit Kaarten (LIK). Echter, dit specifieke gebied is op geen enkele LIK aangeduid als horende bij het essen- en hoevenlandschap. Per LIK zijn de sterke gebiedskenmerken voor het essen- en hoevenlandschap licht verschillend. De algemene lijn omvat kwaliteiten als:

- agrarisch grondgebruik;
- een hoge biodiversiteit;
- houtwallen;
- kronkelige en smalle (zand)wegen;
- steilranden van essen en;
- solitaire bomen en boomgroepen.

Door middel van dit plan blijven de genoemde gebiedskwaliteiten van het essen- en hoevenlandschap, indien aanwezig, behouden en worden deze zelfs versterkt. De ruimtelijke kwaliteit wordt vergroot, deels door het gebied geschikt te maken voor extensief recreatief gebruik. Er is geen sprake van een significant negatief effect op het landschap.

Cultuurhistorie

Binnen het plangebied bevinden zich geen cultuurhistorische elementen. Wel maakt de aangrenzende Vecht onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De herinrichting van de Baalder Uiterwaard versterkt de relatie met de Vecht.

Archeologie

Synthebra Archeologie B.V. heeft een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor het deelproject Baalder Uiterwaard (Bureauonderzoek en Plan van Aanpak Vechtpark Baalder Uiterwaard (fase 4) en Radewijkerbeek (fase 5) te Hardenberg, d.d. 13 juni 2016, Synthebra).

In oktober 2016 is een aanvullend verkennend booronderzoek uitgevoerd (Inventariserend veldonderzoek, verkennend booronderzoek Vechtpark fase 4 en fase 5 te Hardenberg, d.d. 31 oktober 2016, Synthegra). De verwachting is dat binnen het plangebied geen archeologische resten van nederzettingsterreinen in-situ aanwezig zijn. Het is echter zeker niet uit te sluiten dat in de aangetroffen, brede restgeul in het zuidelijke deel van het deelgebied Baalder Uiterwaard rituele deposities, afvaldumps of resten gerelateerd aan visserij aanwezig zijn. Dergelijke resten worden bij graafwerkzaamheden bedreigd door de voorgenomen werkzaamheden. Archeologische begeleiding wordt tijdens de uitvoering geadviseerd. De onderzoeksresultaten zijn aan het nieuwe ontwerp (2019) getoetst en vervolgens is afstemming geweest met het bevoegd gezag (regionale archeoloog) om de te nemen maatregelen te bespreken. Hieruit blijkt dat de noodzaak tot het uitvoeren van een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een archeologische begeleiding is komen te vervallen.

Conclusie

Voor wat betreft de aspecten landschap, cultuurhistorie en archeologie is geen sprake van significant negatieve milieueffecten.

4.7 Externe veiligheid

Voor de Baalder Uiterwaard is inzicht verkregen in aanwezige risicobronnen en risico-ontvangers op basis van de risicokaart, voor zowel binnen als buiten het plangebied. Binnen het plangebied bevinden zich momenteel geen risicobronnen en geen (beperkt) kwetsbare objecten. De meest nabijgelegen risicobron betreft de spoorlijn op ruim 350 meter afstand. Het plan staat geen ontwikkeling van risicobronnen en/of (beperkt) kwetsbare objecten toe.

Conclusie

Voor wat betreft het aspect externe veiligheid is geen sprake van significante milieueffecten.

5 Conclusie

Aan de hand van deze beoordeling wordt vastgesteld of er een aanleiding is om voor de herinrichting van de Baalder Uiterwaard een m.e.r.-procedure te doorlopen. De te verwachten effecten op het milieu als gevolg van het voorgenomen plan zijn binnen deze beoordeling in beeld gebracht.

Toetsing aan de wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.)

In de D-lijst van de bijlage Besluit m.e.r. is onder 9 een landinrichtingsproject dan wel wijziging of uitbreiding daarvan aangemerkt als een relevante activiteit waarvoor beoordeeld moet worden of een MER noodzakelijk is, indien wordt voldaan aan de genoemde drempelwaarden. Bijbehorende drempelwaarde: "In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging met een oppervlakte van 125 hectare of meer van water, natuur, recreatie of landbouw of vestiging van een glastuinbouwgebied of bloembollenteeltgebied van 50 hectare of meer." Dit project omvat circa 39 hectare, waarmee de drempelwaarde niet wordt overschreden.

In de D-lijst van de bijlage Besluit m.e.r. is onder 16.1 aangemerkt dat voor de ontginning dan wel wijziging of uitbreiding van de ontginning van steengroeven of dagbouw mijnen, met inbegrip van de winning van oppervlaktedelfstoffen uit de landbodem (anders dan bedoeld onder D 16.2), moet worden beoordeeld of een MER noodzakelijk is, indien wordt voldaan aan de genoemde drempelwaarde van 12,5 hectare of meer. Onderhavig plan betreft ca. 5 hectare aan ontgrondingswerkzaamheden en overschrijdt de drempelwaarde derhalve niet.

Op basis van het bovenstaande is een m.e.r.-beoordeling niet verplicht. Op basis van Europese rechtspraak is het echter wel aan te raden om toch een m.e.r.-beoordeling uit te voeren. Dit document voorziet hierin. Uit deze m.e.r.-beoordeling blijkt dat belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zijn uit te sluiten, met uitzondering van het aspect natuur. Dit aspect behoeft dan ook specifieke aandacht om nadelige effecten voor het milieu uit te sluiten.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Om te bepalen of het project mogelijk nadelige effecten heeft op de natuur is een natuurtoets uitgevoerd door Ecogroen (d.d. 04-06-2020). Hieruit wordt geconcludeerd dat, ten aanzien van gebiedsbescherming, een stikstofberekening nodig is om te bepalen of het project een stikstofdepositie van > 0,000 mol/ha per jaar veroorzaakt op Natura2000-gebied 'Vecht- en Beneden-Reggegebied', en dus mogelijk significante nadelige gevolgen heeft. Op basis van een Aerijs-berekening (d.d. 12-08-2020) blijkt dat de maximale stikstofdepositiebijdrage in de beoogde situatie voor alle stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden minder dan 0,00 mol/ha/j bedraagt.

Ten aanzien van soortbescherming wordt op basis van de natuurtoets geconcludeerd dat er aandachtspunten zijn met betrekking tot enkele diersoorten. Zo is er een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig voor de soorten Hermelijn en Wezel. Indien de genoemde maatregelen/aanbevelingen worden opgevolgd heeft het plan geen significant negatieve effecten op de bescherming van soorten.

Conclusie

Ten aanzien van het aspect natuur dienen maatregelen getroffen te worden. Met het treffen van deze maatregelen, wordt middels deze m.e.r.-beoordeling aangetoond dat er verder geen bijzondere omstandigheden zijn die voor het bevoegde gezag aanleiding vormen om een m.e.r.-procedure te volgen.